

Täysistunto

Keskiviikko 17.6.2026 klo 14.00—18.21

18. Valtioneuvoston selonteko liiallisen alijäämän korjaamisesta

Valtioneuvoston selonteko VNS 5/2026 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 16/2026 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 18. asia. Nyt päätetään valtiovarainvaliokunnan mietinnön VaVM 16/2026 vp pohjalta kannanotosta selonteon johdosta.

Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja Markus Lohen esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Valtioneuvoston edustajalle varataan mahdollisuus käyttää viiden minuutin puheenvuoro. Muiden etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. Palautekeskusteluun varataan ensi vaiheessa enintään tunti. — Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Lohi, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.27 **Markus Lohi kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen nyt valtiovarainvaliokunnan mietinnön koskien valtioneuvoston selontekoa liiallisen alijäämän korjaamisesta.

Euroopan unionin neuvosto päätti 20. tammikuuta 2026 liiallisen alijäämän olemassaolosta Suomessa ja antoi samalla suosituksen sen korjaamiseksi. Suosituksen sisältämä korjaava nettomenopolku koskee vuosia 2026—2028. Julkisen talouden hoitamisesta annetun lain 6 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvoston tulee ryhtyä Suomelle annettujen EDP-suositusten mukaisiin tai niitä julkistaloudellisilta vaikutuksiltaan vastaaviin toimenpiteisiin suositusten mukaisessa määräajassa sekä antaa asiasta eduskunnalle selonteko. Selonteon tulee sisältää selostus tarvittavista lainsäädäntö- ja muista toimenpiteistä. Hallitus antoi käsittelyssä olevan selonteon eduskunnalle 21.5.2026 edellä todetun lain 6 §:n korjausmekanismin niin sanottua toista vaihetta koskevan säännöksen mukaisesti.

Valtiovarainministeriön kevään 2026 ennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä pieneni 3,4 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2025. Alijäämän arvioidaan kasvavan 4,6 prosenttiin tänä vuonna ja pysyvän noin 4,5 prosentissa suhteessa bruttokansantuotteeseen vuosina 27—30. Julkisen velan kasvun suhteessa bruttokansantuotteeseen arvioidaan jatkuvan, ja julkisyhteisöjen velkasuhteen ennustetaan nousevan lähes 100 prosenttiin vuoden 2030 lopussa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2026 vp

Neuvoston Suomelle antaman EDP-suosituksen mukaan nettomenojen vuotuinen kasvu ei saa ylittää 1,3:a prosenttia vuonna 26, 1,5:tä prosenttia vuonna 27 ja 1,8:aa prosenttia vuonna 28, jolloin alijäämän tulisi jälleen alittaa kolmen prosentin viitearvo.

EDP:n suosituksen noudattamista arvioitaessa otetaan huomioon kansallinen puolustuspoikkeuslauseke, joka on aktivoitu vuosille 2025—2028. Jos jäsenvaltio poikkeaa korjaavalta nettomenopolulta, komissio tekee kokonaisarvion, jonka pohjalta komissio ja neuvosto voivat tehdä päätöksen, että jäsenvaltio ei ole ryhtynyt tuloksellisiin toimiin. Tämä voi johtaa menettelyn etenemiseen aina sakkoihin saakka. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan vuotuinen poikkeama ei saisi ylittää 0,3:a prosenttiyksikköä ja kumulatiivinen poikkeama 0,6:ta prosenttiyksikköä. Ylitys ei kuitenkaan johda automaattisesti liiallisen alijäämän menettelyn etenemiseen, sillä tarkastelussa voidaan ottaa huomioon mahdollisia korjaavia nettomenopolun asettamisen jälkeen syntyneitä tilannetta lieventäviä merkityksellisiä tekijöitä.

Valiokunta toteaa, että nettomenojen laskenta perustuu pysyviä julkisyhteisöjen menoja ja tuloja koskevien päätösten vaikutuksiin kansantalouden tilinpidon mukaisesti. Nettomenot jättävät näin ollen lähtökohtaisesti huomiotta taloussuhdanteen vaikutukset ja toimenpiteiden dynaamiset vaikutukset.

Valiokunnalle toimitetussa valtiovarainministeriön lisäselvityksessä nettomenojen määritelmä avataan yksityiskohtaisesti. Esimerkiksi valtion maa- tai kiinteistöomaisuuden myyntiä ei oteta pysyvänä muutoksena huomioon, koska julkinen valta voi myydä tietyn fyysisen omaisuuserän vain kerran. Budjettivaikutus on silloin väistämättä yksittäinen, eikä se voi toistua.

Arvoisa puhemies! Suomelle asetettu korjaava nettomenopolku perustuu komission vuoden 2025 ennusteeseen. Valtiovarainministeriön mukaan Suomi noudattaisi korjaavaa nettomenopolkua vuonna 26, kun otetaan huomioon vuoden 2025 nettomenojen supistuminen sekä puolustuspoikkeuslauseke. Tällöin laajennetun korjaavan valvontatilin kumuloitunut poikkeama olisi miinus 0,7 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Sen sijaan vuonna 2027 korjaavalta nettomenopolulta poikettaisiin puolustuspoikkeuslauseke huomioon ottaen, ja vuonna 2028 kumuloitunut poikkeama olisi jo selvä 0,9 prosenttia. Vuosien 27 ja 28 poikkeamien toteutuessa on olemassa riski, ettei Suomen katsota ryhtyneen tuloksellisiin toimiin liiallisen alijäämän korjaamiseksi.

Valiokunta toteaa, että komission, valtiovarainministeriön ja talouspolitiikan arviointineuvoston arvioiden mukaan hallituksen toimenpiteet ovat olleet riittäviä vuoden 26 osalta. Tähän mennessä linjatut toimenpiteet julkisen talouden vahvistamiseksi eivät kuitenkaan ole riittävän korjaavia nettomenopolun noudattamiseksi vuosina 2027—2028.

Selonteon mukaan liiallisen, yli kolmen prosentin alijäämän korjaamiseen on mahdollista saada lisää aikaa, jos korjaavaa nettomenopolkua on noudatettu. Tämä edellyttää vuonna 28 myös mahdollisen aiemman kertyneen kumulatiivisen poikkeaman korjaamista, mikä tarkoittaisi valtiovarainministeriön mukaan noin 2,7 miljardin euron sopeutusta vuodelle 2028. Ministeriö arvioi, että lisää aikaa tarvitaan todennäköisesti kaksi vuotta ennen kuin alijäämä saadaan kestäväälle alle kolmen prosentin tasolle.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että puolustusmenojen kasvu on pysyvää, joten niiden rahoittamiseen on löydettävä ylivaalikautiset ratkaisut.

Valtiovarainvaliokunta toteaa, että hallituksen päätösperäisten toimien kokonaisuuden mittaluokkaa voi tarkastella eri tavoin ja erilaisilla määrittelyillä. Kun tarkastellaan toimien vaikutusta EDP-menettelyssä eli liiallisen alijäämän menettelyssä seurattaviin netto-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2026 vp

menoihin, on tärkeää huomata, että kaikki hallituksen julkista taloutta vahvistavat ja kasvua tukevat toimet eivät näy lyhyellä aikavälillä myönteisenä vaikutuksena nettomenojen kehityksessä. Tällaisia ovat esimerkiksi rakenteelliset työllisyystoimet. Lisäksi linjattujen kasvutoimien lyhyen aikavälin kustannukset ja verokertymää heikentävät vaikutukset näkyvät nettomenolaskennassa menoina, kun taas näistä saatavat hyödyt ilmenevät vasta tulevaisuudessa.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on osin kritisoitu sitä, ettei hallituksen tekemiä nettomenotasoa kasvattavia toimia ole tuotu selonteossa selkeästi esille. Useat asiantuntijat kiinnittivät huomiota siihen, että vuoden 2027 yhteisöveron kevennyksen veromenetys näkyy välittömästi nettomenolaskennassa mutta dynaamisten vaikutusten hyödyt saadaan vasta pidemmällä aikavälillä. Esiin tuotiin, että vuodelle 2027 tarvittava lisäsopeutus, noin 600 miljoonaa euroa, olisi vähemmän kuin yhteisöveron kevennyksen staattinen vaikutus, yli 800 miljoonaa euroa. Lisäksi esiin nostettiin, että Suomessa nettomenot kasvavat automaattisesti vuosittain ilman päätösperäisiä toimia, sillä suureen osaan menoista liittyy indeksisidonaisuutta.

Valiokunta yhtyy talouspolitiikan arviointineuvoston lausunnossaan esittämään johtopäätökseen siitä, että hallituksen toimet ovat olleet oikeansuuntaisia mutta riittämättömiä takaamaan EDP-menettelyn mukaisen korjaavan polun noudattamista vuoden 26 jälkeen. Niin nykyisen kuin seuraavankin hallituksen tehtävä on valiokunnan mielestä haastava. Julkisen talouden tasapainottaminen on kuitenkin välttämätöntä, ja samalla on otettava huomioon, ettei talouskasvun edellytyksiä heikennetä.

Lopuksi valtiovarainvaliokunta toteaa mietinnössään, että Suomen julkisen talouden rakenteelliset haasteet ovat pidemmän aikavälin kuluessa syntynyt ongelma. Niiden korjaaminen ja EDP-menettelystä pois pääseminen vaativat ylivaalikautista työtä. Valiokunta korostaa parlamentaarisen finanssipoliittisen sopimuksen sekä vallitsevan yhteisen tilannekuvan ja tahtotilan tärkeää merkitystä. Julkisen talouden vahvistamista on edelleen jatkettava parlamentaarisen finanssipoliittisen työryhmän valmistelemien rahoitusasematavoitteiden mukaisesti.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että myös nykyinen hallitus seuraa tilannetta tarkasti ja arvioi suhdannetilanne huomioon ottaen tarvetta ja mahdollisuutta ryhtyä uusiin korjaaviin toimiin syksyllä 2026.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy kannanoton selonteon johdosta, ja kannanottoehdotus on, että eduskunnalla ei ole huomautettavaa selonteon johdosta.

Arvoisa puhemies! Tähän mietintöön on jätetty neljä vastalauseetta, jotka tullaan täällä keskustelussa erikseen esittelemään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

15.38 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Suomen julkisen talouden tila on rehellisesti sanottuna huolestuttava. Vaikka tämä hallitus on koko kauden tehnyt ankarasti töitä ja vaikeita päätöksiä, velka kasvaa silti edelleen nopeasti. On totta, että mitkään pikatoimet eivät riitä paikkaamaan sitä vuosien toimettomuutta ja viime hallituskauden velkarallia. Kaikesta huolimatta on yhtä tärkeää sanoa ääneen sekin, että kiitos nykyisen hallituksen hyvien toimien tilannekuva ei tänä päivänä ole enää yhtä yksipuolinen. Suomen taloudessa on nähtävissä käänne parempaan. Teollisuus kasvaa, vienti vahvistuu, ja talous on jälleen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2026 vp

lähtenyt liikkeelle. Tänä keväänä olemme saaneet lukea useita uutisia siitä, kuinka Suomeen uskalletaan nyt investoida ja talous on alkanut osoittaa kasvun merkkejä. Tämä antaa meille tärkeän viestin siitä, että suunta voidaan vielä muuttaa. Se kertoo siitä, että olemme tehneet oikeita asioita vaikeassa tilanteessa.

Arvoisa puhemies! Olemme tällä hallituskaudella tehneet mittavia päätöksiä velkaantumisen hillitsemiseksi. Ne ovat olleet miljardiluokan sopeutuksia sekä pysyviä rakenneuudistuksia, joiden vaikutukset näemme pitkällä aikavälillä. Yksittäinen päätös tai yksi vaalikausi on kuitenkin vaikutuksiltaan liian heikko, mikäli Suomi jatkaa entistä poukkoilun linjaa. Siksi keskeinen kysymys, jota tämä selonteko liiallisen alijäämän korjaamisessa peräänkuuluttaa, on se, löytyykö Suomelta pitkäjänteinen ja yli hallituskausien kantava sitoutuminen vastuulliseen talouspolitiikkaan. Juuri siihen perustuu kansalaisyhteiskunnan luottamus, ja ilman luottamusta velkaantuminen muuttuu nopeasti kalliimmaksi. Meidän on yhtä aikaa pidettävä menot hallinnassa, vahvistettava kasvua ja luotava ihmisille usko siihen, että huomien on parempi kuin tämä päivä. Ilman toivoa ei ole kestävää talouspolitiikkaa, ja se on totta, että ilman kestävää taloutta meillä ei ole kykyä vastata kriiseihin, ei kotimaassa eikä kansainvälisesti. Siksi talouden kuntoon laittaminen on yksi tärkeimmistä toimista turvallisemman Suomen rakentamiseksi.

Arvoisa puhemies! Lopulta tässä asiassa kyse on myös sukupolvien välisestä oikeudenmukaisuudesta. Kun korkomenot kasvavat, jokainen korkoihin menevä euro on pois koulutuksesta, hoivasta ja turvallisuudesta — se on pois tulevaisuudelta. Siksi me emme voi himmentää tulevaisuuden toivoa elämällä velkarahalla tänään. Me emme voi siirtää tämän päivän laskua lastemme ja heidän lastensa maksettavaksi. Siksi tämän selonteon keskeinen viesti on tärkeä, ja valtiovarainvaliokunnan arvio siitä on yksimielinen. Se perustuu realistiseen tilannekuvaan. Hallituksen toimet ovat toistaiseksi olleet riittäviä korjaavan polun noudattamiseksi, mutta julkisen talouden haasteet ovat pitkäaikaisia ja edellyttävät ylivalikautista sitoutumista sekä lisätoimia tulevina vuosina.

Suomen talouden suunta on vielä meidän omissa käsissämme. Se ei käänny väittelemällä siitä, onko velkajarru tarpeellinen vai ei. Se edellyttää meiltä kaikilta vaikeita päätöksiä ja ennen kaikkea yhteistä poliittista tahtoa pitää Suomi vakaana, turvallisena ja tulevaisuuteen luottavana yhteiskuntana. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

15.43 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Ensi alkuun korjauksena: Toisin kuin edellisessä puheenvuorossa väitettiin, valiokunnan mietintö ei ollut yksimielinen, vaan siihen jätettiin useita vastalauseita. Ainakin omasta ja vihreiden puolesta voin sanoa, että hallituksen toimet eivät ole olleet riittäviä eivätkä myöskään kovin järkeviä sen suhteen, miten tätä talouspolitiikkaa on hoidettu.

Arvoisa puhemies! Minä ajattelen niin, että tämä liiallisen alijäämän menettelyyn joutuminen itsessään on yksi osoitus hallituksen talouspolitiikan epäonnistumisesta. Hallitushan on koko vaalikauden ajan perustellut talouspoliittisia valintojaan velkasuhteen vakauttamisella, työllisyyden vahvistamisella ja kasvun vauhdittamisella. Tulokset eivät ole kovin mairittelevia. Nyt valtiovarainministeriön antaman lisäselvityksen perusteellahan näyttää siltä, että hallituksen nettosopeutus on jäämässä vain noin 2,8 miljardiin euroon kaikista kovista puheista huolimatta. Hallituksen epäonnistunut talouslinja uhkaa siirtää merkit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2026 vp

tävän lisäsopeutuspaineen seuraavalle vaalikaudelle, mitä en pidä oikeudenmukaisena enkä myöskään järkevänä.

Hallituksen veropolitiikka on keskeinen osa tämän talouslinjan epäjohtomukaisuutta. Hallitus perustelee näitä kovia leikkauksia julkisen talouden vaikealla tilanteella mutta on samaan aikaan tehnyt päätöksiä, jotka heikentävät julkisen talouden tulopohjaa merkittävästi. Erityisen ongelmallinen, ajankohtainen päätös on tämä päätös alentaa yhteisöverokantaa. Jos hallitus ottaisi velkasuhteen vakauttamisen ja tämän alijäämämenettelyn vakavasti, se luopuisi yhteisöveron alentamisesta. Vastuullinen veropolitiikka vahvistaisi veropohjaa, ei heikentäisi sitä, ja uudistaisi verotusta siten, että ihmisiä ja yrityksiä ohjattaisiin nykyistä voimakkaammin päästöjen ja luonnonvarojen ylikulutuksen vähentämiseen. Verotuksen tavoitteena tietenkin tulisi olla turvata hyvinvointivaltion rahoitus oikeudenmukaisella tavalla.

Minusta on erittäin tärkeää, että tämä alijäämämenettelyyn joutuminen ei johda tämän epäonnistuneen leikkauslinjan jatkamiseen. Hallituksen leikkauksethan ovat kohdistuneet muun muassa sosiaaliturvaan, sote-palveluihin, järjestöjen ennaltaehkäisevään työhön, kuntiin, koulutukseen ja viranomaisten toimintakykyyn. Näissä ei ole kyse vain menokohteista, vaan kyse on myös yhteiskunnan toimintakyvystä, työllisyyden edistämisestä, osaaamisesta, tuottavuudesta, turvallisuudesta ja sitten pitkän aikavälin julkisen talouden kestävyiden edellytyksistä. Kestävä talouspolitiikka vähentäisi sitä talouden epätasapainoa pitkäjänteisesti sen sijaan, että kustannuksia siirretään seuraaville vuosille.

Arvoisa puhemies! Toinen asia, johon tässä yhteydessä täytyy ottaa kantaa, liittyy EU:n finanssipoliittisten sääntöjen tulkintaan. Ajattelen niin, että Suomen tulee noudattaa vastuullista finanssipoliittikkaa ja korjata tätä liiallista alijäämää uskottavalla tavalla ja aika-tilalla. Samaa aikaan Suomen tulisi vaikuttaa aktiivisesti EU:n finanssipoliittisten sääntöjen tulkintaan ja toimeenpanoon siten, että tämä poikkeuksellinen turvallisuustilanne, jossa olemme, puolustusmenojen kasvu, toisaalta ekokriisiin vastaaminen ja varautuminen, fossiilista polttoaineista irtautuminen ja Euroopan kilpailukykyyn vahvistaminen, otetaan täysimääräisesti huomioon. Suomi saa tämän selonteon mukaan hyödyntää liiallisen alijäämän menettelyn aikana koko puolustuspoikkeuslausekkeen tarjoaman jouston, ja tämä mahdollisuus tulee hyödyntää täysimääräisesti.

Lisäksi Suomen tulisi hakea komission mahdollistamaa tilapäistä ja rajattua lisäjoustoja energiasilienssiä vahvistaviin toimiin. Suomen ei tule tyytyä passiivisesti sopeuttamaan talouspolitiikkansa sääntöjen ahtaimpaan mahdolliseen tulkintaan, vaan tulee hakea aktiivisesti kaikki sellaiset joustot, jotka tukevat kestävä kasvua ja vähentävät tulevia kustannuksia, tuottavat siis pitkässäkin juoksussa parempia tuloksia kuin esimerkiksi tämä hallituksen tähänastinen linja.

Arvoisa puhemies! Liiallisen alijäämän menettely osoittaa, että hallituksen talouspolitiikka ei ole saavuttanut keskeisiä tavoitteitaan. Julkisen talouden vahvistaminen on välttämätöntä, mutta sitä ei pidä tehdä tavalla, joka heikentää meidän veropohjaa, kasvattaa eriarvoisuutta, leikkaa tulevan kasvun edellytyksiä tai siirtää kustannuksia seuraaville vuosille. Suomi tarvitsee talouspolitiikkaa, joka vahvistaa julkista taloutta oikeudenmukaisesti, lisää kestävä kasvua, turvaa hyvinvointivaltion perustan ja hyödyntää aktiivisesti EU-sääntöjen mahdollistaman liikkumatilan puolustuksen, energiasilienssin ja vihreän siirtymän investointeihin.

Näin ollen teen vihreiden vastalauseen mukaisen kannanottoehdotuksen siitä, että hallitus ryhtyy viipymättä toimenpiteisiin talouspoliittisen linjansa korjaamiseksi, luopuu tästä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2026 vp

julkista taloutta merkittävästi heikentävästä yhteisöveron alentamisesta, edistää EU:n finanssipoliittisten sääntöjen puolustuspoikkeaman jatkoa myös vuoden 2028 jälkeen ja myöskin hakee EU-komissiolta kansallista lisäjoustoa energiasilienssiä vahvistaviin toimiin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jokelainen, olkaa hyvä.

15.48 Jessi Jokelainen vas: Arvoisa puhemies! Orpon hallitus lupasi suomalaisille parempaa elintasoja, lisää työtä ja velkaantumisen taittamista. Nyt on syytä katsoa tuloksia. Pienituloisuus, eriarvoisuus ja asunnottomuus ovat kasvaneet. Suomessa on EU:n pahin työttömyyskriisi, ja Suomi on joutunut EU:n liiallisen alijäämän menettelyyn. Myös velkasuhde jatkaa kasvuaan. Hallitus on perustellut leikkauksia sillä, että velaksi eläminen on lopetettava. Velkaantuminen ei ole loppunut, ja tuossa valossa tehdyt leikkaukset ja niillä aikaansaatu jälki eivät tunnu perustellulta uhraukselta. Samaan aikaan hallitus on valmis antamaan lähes miljardin euron veronalennuksen suuryrityksille yhteisöveroa laskemalla — velka ei näytä olevan ongelma silloin, kun rahat ohjataan suuryritysten omistajille.

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliitto ei hyväksy linjaa, jossa hyvinvointivaltiota puretaan EU-sääntöjen varjolla samaan aikaan, kun suurituloisille ja suuryrityksille jaetaan uusia veroetuja. Suomen pitää hakea EU-sääntöihin järkevää joustoa eikä rakentaa niiden päälle vielä tiukempaa kansallista pakkopaitaa. Talouspolitiikkaa pitää voida tehdä ajassa, ihmisten toimeentulo, palvelut ja työllisyys huomioiden. Vasemmistoliitto on valmis miljardiluokan sopeutuksiin, mutta niiden on oltava oikeudenmukaisia ja taloudellisesti järkeviä. Meidän vaihtoehdossamme painottuvat verosopeutukset, kuten miljonäärivero ja yhteisöveron korotus, sekä ympäristölle haitallisten tukien karsiminen.

Arvoisa puhemies! Suomea ei nosteta leikkaamalla. Leikkaukset pienituloisilta heikentävät ostovoimaa ja jarruttavat taloutta. Kun niiltä ihmisiltä leikataan, jotka käyttävät lähes kaikki tulonsa arjen menoihin, myös kysyntä heikkenee. Siksi väärin toteutettu sopeutus voi jopa pahentaa velkaongelmaa. Suomi nousee oikeudenmukaisella ja suhdanteeseen vastaavalla talouspolitiikalla, joka vahvistaa ihmisten luottamusta tulevaan.

Ehdotan, että selonteon johdosta hyväksytään vastalauseen 4 mukainen kannanotto.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

15.51 Timo Furuholm vas: Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Jokelainen edellä totesi, tosissaan oli aika lopettaa velaksi eläminen ja tällä hetkellä tulostaulu on aika karussa kunnossa. Tässä vaiheessa hallituskautta on selvää, että Orpon hallitus on epäonnistunut keskeisissä talouspoliittisissa tavoitteissaan. Hallitus lupasi parantaa suomalaisten elintasoja, nostaa työllisyyttä 100 000 työllisellä, pysäyttää velkasuhteen kasvun ja painaa alijäämän korkeintaan yhteen prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen vuoteen 2027 mennessä. Mutta kyllä tämä todellisuus on aivan toinen: pienituloisuus, eriarvoisuus ja asunnottomuus ovat kasvaneet, työttömyys on paisunut, työllisyysaste laskenut, ja Suomi on joutunut EU:n liiallisen alijäämän menettelyyn. Julkisen talouden alijäämä on ennusteiden mukaan vuonna 2027 noin 4,6 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Velkasuhde on nousemassa yli 90 prosenttiin.

Minun mielestäni tämä selonteko on jälleen yksi muistutus hallituksen epäonnistuneesta ja ennen kaikkea epäoikeudenmukaisesta talouspolitiikasta, jonka hintalappu siirtyy sit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2026 vp

ten seuraavan hallituksen ja hallituskauden päänvaivaksi. Siksi kannatan edustaja Jokelaisen tekemää kannanottoehdotusta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Joonas Räsänen, olkaa hyvä.

15.52 Joonas Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Kun keskustellaan hallituksen selonteosta liittyen liiallisen alijäämän menettelyyn, niin on ehkä hyvä aloittaa siitä, miksi me täällä liiallisen alijäämän menettelyssä olemme. Juurisyynä on siinä, että finanssikriisistä alkaen jokainen vuosi meidän julkiset menomme ovat kasvaneet nopeammin kuin julkiset tulomme. Tämän johdosta vuosittaiset alijäämät ovat paisuneet, ja sitä kautta julkinen taloutemme on velkaantunut raskaasti. Tämä tilanne oli tiedossa jo ennen viime eduskuntavaaleja. Viime eduskuntavaaleissa nykyiset hallituspuolueet todellakin lupasivat, että nyt tämä meno loppuu ja velkaantumiselle on syytä painaa stoppi. No, toisin on käynyt. Itse asiassa alijäämät ovat sittemmin tällä vaalikaudella entisestään syventyneet ja velkaantuminen on kiihtynyt. Kaikkien näiden tekijöiden summana olemme rikkoneet räikeästi näitä Euroopan unionin finanssipoliittisia sääntöjä, ja senpä johdosta nyt olemme joutuneet tänne alijäämämenettelyyn, jota myöskin talouden tarkkailuluokaksi on kansankielessä kutsuttu.

Arvoisa puhemies! Todellakaan kaikista asioista, niistä syistä, minkä takia tänne alijäämämenettelyyn on jouduttu, ei voi pelkästään tätä hallitusta syyttää, mutta sen voi sanoa, että kyllä tällä hallituskaudella nimenomaisesti suurin ongelma on liittynyt tähän talous- ja työllisyyspolitiikkaan, jonka varaan hallitus aika paljon myös laski julkisen talouden vahvistamista. Toisin kuin kesällä 23 on luvattu, toisin on käynyt: työllisyydessä emme ole nähneet käännettä parempaan vaan entisestään huonompaan, ja myös työttömyys on suuresti noussut, mikä tietenkin tarkoittaa sitä, että julkisen talouden veropohja on siinä sitten sulanut ja työttömyyden menot ovat kasvaneet. Tämä tietenkin näkyy meidän vuosittaisessa alijäämässämme.

Nyt kun me tässä alijäämämenettelyssä olemme, niin hallitushan on todennut, että enää ei tarvitsisi uusia toimenpiteitä tehdä siksi, että ne poikkeamat siihen korjattuun nettomenopolkuun, jonka komissio on meille määrännyt, ovat niin vähäisiä. Tämäkin on syytä, arvoisa puhemies, käydä läpi, mistä tämä poikkeama siis syntyy. Hallitushan nojaa nyt siis siihen, että hävittäjähankinnan — josta siis edellinen hallitus on tehnyt päätöksen — menot eivät realisoituneet vuonna 25, vaan ne realisoituvat vuonna 26. Tästä syystä vuoden 25 menotaso jää alhaisemmaksi kuin on ennustettu, ja vastaavasti taas vuoden 26 menotaso nousee korkeammalle. Tästä syystä nyt tätä poikkeamaa, positiivista poikkeamaa, sieltä vuodelta 25 ja tätä puolustuspoikkeamaa vuodelta 26 hyödyntäen hallitus voi ajatella, että ei tarvitsisi tehdä mitään. No, silti vuonna 27 olemme nyt jo ennusteiden mukaan tästä nettomenopolusta siis poikkeamassa. Se poikkeama on noin 0,2 prosenttiyksikköä bruttokansantuotteesta, joka voidaan muuntaa euroiksi, ja se vastaa noin 600 miljoonaa euroa.

Nyt vähimmäisvaade olisi se, että kun tämän hallituksen kaudella olemme nyt alijäämämenettelyyn joutuneet, niin tämä hallitus nyt ainakin vastaisi niistä toimenpiteistä, että noudatamme näitä yhteisiä pelisääntöjä. Tältä osin se vuoden 27 poikkeama on helposti kurottavissa umpeen ihan jo sillä, että hallitus missään vaiheessa ei tuo eduskunnan käsittelyyn esitystä yhteisöveron laskemisesta. Se yhteisöveron laskeminen kahdella prosenttiyksiköllä pienentää verotuloja 830 miljoonalla, ja kun tämä poikkeama on siis 600 miljoonaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2026 vp

naa, niin ihan tällä yksittäisellä toimenpiteellä voisimme edelleen ensi vuonna pysyä tällä nettomenopolulla. Se olisi se vähimmäisvaade.

Muutoinkin, arvoisa puhemies, täytyy todeta, että tällä hallituksella on ollut taipumusta siihen, mihin varmasti on ollut aina jokaisella hallituksella aiemminkin, että vaikeita päätöksiä on helpompi myös siirtää eteenpäin. Niinhän tässä alijäämämenettelyssäkin on käymässä, että suurempi taakka ollaan nyt siirtämässä vuodelle 28 seuraavan hallituksen aikaan. Se liittyy itse asiassa näihin tulevien menojenkin korotuksiin esimerkiksi puolustuksen puolella, jossa nimenomaan menotasot nousevat vasta siellä seuraavan vaalikauden aikana. Tältä osin on kyllä todella vastuutonta heikentää viime töikseen tätä julkisen talouden veropohjaa.

Näistä syistä, arvoisa puhemies, esitän, että eduskunta hyväksyy sosiaalidemokraattien vastalauseen mukaisen kannanoton.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

15.58 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Kiitän edustaja Räsästä edellä käytetystä, hyvin asiallisesta ja asiapitoisesta puheenvuorosta, jolla avattiin sitä, mistä johtuu tilanne, että Suomi on joutunut liiallisen alijäämän menettelyyn. Tämän hallituksen aloittaessahan kova talouspoliittinen tavoite oli se, että tällaiseen menettelyyn ei jouduttaisi. Tehtiin myös erittäin kovat arvonlisäveron korotukset juuri tämän takia, että perusteltiin, että se tehdään kesken vuoden syksyllä, jotta välttyttäisiin tältä. Toisin kuitenkin kävi.

Arvoisa puhemies! Tämän valtiovarainvaliokunnan mietinnön — siis mietinnön, jonka ovat hyväksyneet sellaisenaan hallituspuolueiden edustajat — yksi merkittävä sisältö on se, että siinä valiokunta toteaa ihan yksiselitteisesti, että tällä hallituksen talouspoliittisella linjalla ei tulla noudattamaan tätä EU-säännöistä lähtevää nettomenopolkua. Siis ei tulla noudattamaan, rikotaan sitä. Siis ollaan jouduttu tarkkailuluokalle ensin, kun ollaan käyttäytytty huonosti, ja nyt sitten, kun ollaan tarkkailuluokallakin, käyttäytyminen ei parane. Siinä on seuraava sitten, että otetaan huostaan, ja sehän tarkoittaisi sitä, että sieltä tulevat sakkoja ja lopulta tulevat jo Suomen ulkopuolelta ihmiset sanomaan, miten pitää käyttäytyä. Sen takia ollaan aika vakavassa tilanteessa.

Toinen keskeinen sisältö on se, että tässä valiokunta toteaa, että jos jatketaan hallituksen linjalla, niin tämä johtaa siihen, että vuonna 28 — siis heti seuraavien eduskuntavaalien jälkeisenä vuonna, kun uusi hallitus joutuu alkamaan tekemään talouspolitiikkaa — jouduttaisiin yhden vuoden aikana tekemään suuruusluokaltaan saman verran sopeutuksia kuin mitä tämä hallitus on tehnyt koko neljän vuoden aikana. Siis yhtenä vuonna jouduttaisiin tekemään, tuleva hallitus, saman verran sopeutuksia suuruusluokaltaan, 2,7 miljardia euroa, kun tämä hallitus on vastaavalla menetelmällä laskien tehnyt 2,8 miljardia euroa sopeutuksia. Voidaanko puhua tämän jälkeen, että on taloutta hoidettu tällä vaalikaudella vastuullisesti? Jokainen tietää vastauksen: ei voida.

Miksi ollaan tässä tilanteessa? Yksi keskeinen selitys on se, mitä täällä jo edustaja Räsänen edellä totesi, että on tehty veronalennuksia. Mukana on hyviäkin alennuksia, ihan mukavia sellaisia, kun ihmisten veroja alennetaan. Monihan on tyytyväinen vaikkapa ansiotulojen alentamiseen, kun suuristakin tuloista ne laskevat. Niille on ollut omat perusteet, mutta sitten on tehty semmoisia, jotka ovat täysin vastuuttomia ja joista oikeastaan kukaan ei hyödy, ei kansantalous kasva, mutta julkinen talous kärsii. Otan kaksi esimerkkiä:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2026 vp

No, ensimmäistä ei tarvitse ottaa, kun tässä jo edellä on todettu ja valiokunnan mietinnössä todetaan, että pelkästään staattisesti tämä yhteisöveron alennus aiheuttaa julkiselle taloudelle murhetta enemmän kuin mikä olisi vuonna 27 tämä lisäsopeutustarve, eli tämä kahden prosentin yhteisöveron alennus, jota ei voi kasvutoimeksi kertoa, koska — kuten valiokunnan mietinnössä todetaan — se ei maksa itseään koskaan edes puoliksi takaisin. Pitkällä aikavälillä se voi hyvällä tuurilla jopa 46-prosenttisesti maksaa itsensä takaisin, mutta sitäkään ei huomioida tässä EU-menettelyssä, koska ei siinä huomioida mitään dynaamisia vaikutuksia, vaan tämä katsotaan kokonaan 830 miljoonan tappioksi, sellaiseksi toimeksi, joka heikentää Suomen asemaa.

Toinen esimerkki verotuspuolella, joka pakatoi nyt yhteen kaksi päätöstä, jotka ovat olleet päätösperäisesti todella huonoja, on se, että meidän liikenteen verotuksen tulot laskevat, jos emme tee mitään, viidessä vuodessa aina noin miljardin. Onko hallitus tehnyt jotain, että ne eivät laskisi? Ei ole tehnyt. Onko se tehnyt jotain, että ne lisääntyisivät? Ei. No, mitä se on tehnyt? Se on tehnyt päätösperäisiä toimia, joilla vuositasolla tästä eteenpäin liikenteen verot vielä tämän miljardin lisäksi laskivat 350 miljoonaa. No, kuka siitä hyötyy? Ei kukaan. Jos vanhasta dieselistä maksetaan ajoneuvoveroa kaksikymppiä vähemmän vuodessa, kukaan ei tule onnelliseksi ja kenenkään talous ei siinä parane, mutta julkinen talous heikkenee.

Kun tähän lasketaan mukaan vielä se erittäin onneton ja mahdottomasti perusteltavissa oleva puolen prosentin arvonlisäveron lasku 14:stä 13,5:een, jossa menetetään 150 miljoonaa, nämä ovat jo puoli miljardia yhteensä, nämä esimerkit — plus yhteisövero, aletaan olla jo 1,3:ssa, 1,4:ssä miljardissa. Voiko vastuuttomammin veropolitiikkaa Suomessa hoitaa? Vastaus on: ei voi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalli.

16.04 **Eeva Kalli kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Suomi on tosiaan joutunut pääministeri Orpon hallituskauden aikana liiallisen alijäämän menettelyyn eli niin sanotulle EU:n talouden tarkkailuluokalle, ja kuten äsken edustaja Lohen erinomaisessa puheenvuorossa kuullimme, kaiken lisäksi tarkkailuluokalla on vieläpä käyttäytytty varsin kyseenalaisesti. Eli vaikuttaa siltä, että valitettavasti hallitus on niin sanotusti heittänyt hanskat tiskiinkin. No, tähän tarkoittaa nyt sitä, että valtiovarainministeriön ja Suomen Pankin tämän hetkisten arvioiden perusteella nettomenopolulla pysyminen tarkoittaisi tämän hetkisten tietojen valossa noin 600 miljoonan euron lisäsopeutuksen tarvetta vuodelle 2027 eli ensi vuodelle, ja vuodelle 2028 korjausliikkeen tarve on valtiovarainministeriön arvion mukaan jo 2,7 miljardia euroa. Todella äsken kuullun mukaisesti tuo sopeutustarve yhdelle vuodelle osuvana on mittakaavaltaan aivan valtava. Todella se vastaa samaa sopeutusta, johon tämä hallitus on kyennyt koko hallituskauden kuluessa, ja siitä voi päätellä, että seuraava, tuleva hallitus on todella vaativan urakan edessä. Siksi meidän pitäisi nyt toimia tavalla, joka helpottaisi tuota urakkaa ja siten kaikkien suomalaisten tilannetta.

Jos hallitus ei usko oppositiota ja keskustaa, niin toivoisin, että talouden asiantuntijoiden näkemykset kuunneltaisiin huolella. Esimerkiksi Suomen Pankin pääjohtaja Olli Rehn on todennut julkisuudessa, että hallituksen olisi perusteltua säätää finanssipolitiikan viritystä budjettiriihessä. Sen sijaan, että finanssipolitiikkaa siis kevennettäisiin, se olisi hyvä mitoittaa neutraaliksi. Rehnin mukaan voimistuva talouskasvu vuonna 27 antaa itse asiassa hyvän tilaisuuden toteuttaa julkista taloutta vahvistavia toimia eikä tätä mahdollisuutta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2026 vp

nyt kannattaisi hukata. Mutta valitettavasti siltä näyttää, että hallitus on tuon tilaisuuden hukkaamassa, sillä julkisen talouden tervehtyttämisen sijaan hallitus on kertonut valmis-televansa tätä yhteisöveron alentamista siten, että muutos tulisi voimaan vuonna 2027. EU:n seuraamassa nettomenopolussa otetaan tosiaan huomioon myös nämä päätösperäiset veromuutokset, joten yhteisöveron alentaminen lisää vastaavasti muun sopeuttamisen tarvetta, eikä hallitus ole tehnyt tällaisia tarvittavia päätöksiä.

Keskustan mielestä hallituksen pitäisi ottaa tämä julkisen talouden tilanne ja myös asiantuntijoiden näkemykset vakavasti ja tätä vasten jättää toteuttamatta tämä kallis yhteisöveron alentaminen ja päinvastoin tehdä lisää julkista taloutta vahvistavia päätöksiä budjettiriihessään tänä syksynä. Hallituksen on syytä toimeenpanna osa lisäsopeutuksista jo kuluvan vuoden seuraavassa lisätalousarviossa ja loput sitten tosiaan vuoden 27 talousarvioesityksessä, sillä Suomella ei nyt ole varaa välivuosiin.

Suomella ei ole varaa siihen, että hallitus ikään kuin laskettelee tämän loppukauden ja kieltäytyy talouden tervehtyttämisestä vain vaalien vuoksi. Päättämällä tarvittavista uusista sopeutuksista varmistettaisiin, että Suomi ei ylitä tätä EU:n nettomenopolkua vuonna 2027, ja samalla jaksotettaisiin sopeustarvetta useamman vuoden ajalle, jolloin myöskään tämä äärimmäisen vaativa vuoden 2028 sopeustarve ei kasvaisi kohtuuttoman suureksi. Se olisi kyllä meidän kaikkien suomalaisten yhteinen etu.

Arvoisa rouva puhemies! Tämän edellä olevan perusteella teen vastalauseen 2 mukaisen lausumaehdotuksen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

16.08 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Täällä on ollut erinomaisia puheenvuoroja — edustaja Räsäseltä ja Lohelta — joissa on perusteltu hyvin tätä nykyistä tilannetta, kun on jouduttu liiallisen alijäämän menettelyyn tämän hallituskauden aikana.

Arvoisa rouva puhemies! Nämä syyt ovat siinä, että hallitus itse on epäonnistunut keskeisimmissä talouspolitiikan tavoitteissaan: työllisyysasteen nostamisessa, velkasuhteen vakauttamisessa ja sitten alijäämän painamisessa korkeintaan yhteen prosenttiin. Alijäämässä mennään noin neljän prosentin tasolla tällä hetkellä, velkaa otetaan tällä hallituskaudella todennäköisesti yli 60 miljardia euroa — enemmän kuin mikään hallitus on koskaan ottanut. Tämä on tämänhetkinen tilanne. Nyt tämänkin vuoden kaksi lisäbudjettia ovat tarkoittaneet, että on tullut 1,6 miljardia euroa velkaa lisää. Tässä mielessä talouspolitiikan linja ei ole kyllä ollut kovin onnistunut, ja nyt ollaan tässä liiallisen alijäämän menettelyssä.

Kuten edustaja Lohi hyvin totesi, niin 2,7 miljardin sopeustarve vuonna 28 on juuri se, mikä nyt on arvioitu tämän hallituksen nettosopeutuksen tasoksi, ja se voi kertoa siitä, että kun yhdessä vuodessa pitää tehdä näin iso sopeutus jatkossa, niin ollaan todella kovissa asioissa. Sen vuoksi pitäisi tehdä niin kuin asiantuntijakuulemisissa ja valiokunnan mietinnössä hyvin tuodaan esille, että vuodelle 2027 tarvittava lisäsopeutus, noin 600 miljoonaa euroa eli noin 0,2 prosenttia bkt:stä, olisi syytä huomioida ja tehdä sille tämmöinen lisäsopeustarve, niin että päästäisiin takaisin tälle nettosopeutuspolulle ja päästäisiin hoitamaan sitä. Yhdellä ainoalla toimenpiteellä, esimerkiksi pelkästään tällä yhteisöveron kevennyksellä — sen staattinen vaikutus on noin 800 miljoonaa euroa vuodessa — voitaisiin tämä hoitaa. Erityisen tärkeää siinä on huomioida, että tässä uudessa hallituksen esitysluonnoksessa tämän yhteisöveron alennuksen itserahoitusasteeksi arvioidaan 34—46 pro-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2026 vp

senttia, niin että se ei tule rahoittamaan itseään. Tässä mielessä ollaan sillä tiellä, että nyt ovat hanskat pudonneet, siltä näyttää, ja se on tässä ongelma. Me ollaan täällä kuultu alkoholiverotuksesta ja kaikesta muusta, missä olisi ollut veronkantoa mahdollista tehdä. Tällä hallituksella sana ”vero” tuntuu olevan semmoinen, että sitä ei pidä sanoa, ja he eivät siihen lähde ollenkaan mukaan, vaikka veroa olisi ihan tarpeellista kantaa tietyistä haittasioista.

Arvoisa rouva puhemies! Kannatan edustaja Räsäsen tekemää vastalauseen 1 mukaista kannanottoehdotusta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ojala-Niemelä.

16.12 Johanna Ojala-Niemelä sd: Arvoisa rouva puhemies! Valtioneuvoston selonteko liiallisen alijäämän korjaamisesta nostaa esiin vakavan mutta välttämättömän kysymyksen julkisen talouden kestävydestä. Suomen velkaantuminen on jatkunut parikymmentä vuotta, eikä nykyistä kehitystä voida jättää tulevien sukupolvien kannettavaksi.

Orpon—Purran hallitus on täysin epäonnistunut talouspolitiikassa. Hallitus lupasi taittaa velkaantumisen noustessaan valtaan, mutta kehyskauden lopussa valtio ottaa velkaa jopa 17 miljardia euroa lisää. Nyt velkaa otetaan jopa enemmän kuin Marinin kaudella, vaikka silloin syynä oli korona, Ukrainan sota, energiakriisi ja korkea inflaatio. Nyt ei ole näitä ulkoisia tekijöitä, ja siitä huolimatta velkaantuminen kasvaa.

Julkisen talouden tasapainottaminen on tärkeää ennen kaikkea siksi, että pystymme turvaamaan hyvinvointiyhteiskunnan palvelut myös tulevaisuudessa. Kestävä talous luo perustan laadukkaalle koulutukselle, sosiaali- ja terveyspalveluille sekä turvallisuudelle. Talouden vahvistaminen ei ole itseisarvo vaan väline näiden tavoitteiden saavuttamiseksi, mutta samalla on kuitenkin huolehdittava siitä, että se tapahtuu oikeudenmukaisesti. Eri-tyistä huomiota tulee kiinnittää niihin ihmisiin ja alueisiin, joihin taloudelliset muutokset kohdistuvat voimakkaimmin. Tällä kaudella leikkaukset ovat liikaa kohdistuneet samoille ihmisille, ja tämä kumulaatio on ollut valtaisa sen kohdalla, kenelle se on sattunut. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen poissa. — Edustaja Skinnari.

16.13 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Tänään salissa on ollut myös ulko- ja turvallisuuspoliittinen ajankohtais selonteko. Kun sitä puhetta tuossa tein, huomasin, että aika moni asia liittyy myös tähän Suomen talouskeskusteluun. Ehkä valitettavan vähän me katsoimme sitä, miten Suomi linkittyy Euroopan unioniin, sen heikkouteen tai vahvuuteen, kykyyn olla taloudellisesti vahva — puhumattakaan siitä, mitä EU ja Suomi ovat kansainvälisesti.

On ollut mielenkiintoista kuunnella tänään valtiovarainvaliokunnan jäsenten viisaita näkemyksiä, mutta samalla tietysti tässä isommassa kuvassa Suomen talouden koko supistuu koko ajan suhteessa globaaliin talouteen. Sitä vastaan kun tässä nyt taistellaan velkajarrulla, kysymys kuuluu: missä on kaasu, missä on kytkin? Siksi tietysti, jos tätä keskustelua katsoisi tai kuuntelisi Suomen ulkopuolelta, tämä saattaisi kuulostaa hieman yksipuoliselta. Minulla oli tilaisuus keskustella tässä pohjoismaisten kollegoiden kanssa, ja yksi kysyi minulta ihan suoraan: ”Kuule Skinnari, kerro yksi juttu: miten teillä Suomessa tuntuu siltä, että se, joka lupaa leikata eniten, voittaa vaalit? Te olette kyllä aika erikoinen kansa.” No,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2026 vp

hän oli ruotsalainen poliitikko ja erittäin tunnettu sellainen. Puoluekantaa en nyt paljasta, mutta ei ollut sosiaalidemokraatti.

Eli kyllähän tässä meidän keskustelukulttuurissa valitettavasti — ymmärtäen tietysti meidän historian, EU-jäsenyyden ja kaiken, minä ymmärrän sen — me tykätään nyt keskustella siitä, mistä leikataan ja kuinka paljon. Mutta kyllähän tässä kaiken kaikkiaan ehkä kulminoituu se, mikä kuntataloudessa on ollut jo pidempään ja mikä itseäni on vaivannut myös valtiontaloudessa, että me teemme aina yhden vuoden budjettia. Siitä me täällä syksyllä väänämme, siitä me täällä syksyllä äänestämme, sen sijaan että me katsoisimme pidemmälle.

Ja kun katsoo sitten julkisen talouden pidemmän aikavälin kehitystä, mistä tietysti tänäänkin puhutaan, niin kyllähän meidän pitäisi puhua kysynnästä. Me puhumme kasvusta, vähän. Me ollaan iloisia talouskasvusta, jossa toki siinäkin, jos avaa sen 0,9 prosenttia, arvoisa hallitus, aika monta kymmenystä tulee esimerkiksi hävittäjähankinnoista, joissa tietty verokertymä nostaa kyseisen kvartaalin kehitystä. Toki siellä voi olla aitoa vienninkin kasvua, mutta näin kaupasta ennen vastanneena ministerinä kyllä siellä saattaa olla kotimaasta ihan vaikka kovien pakkasten sähkön hinnan nousu, mikä saattaa heiluttaa sitä yhtä kvartaalia. Mutta oli tai ei, pääasia on tietysti se, että luvut ovat positiivisia. Kuten kollegat, itsekin tässä salissa olen usein todennut, että tulostaulu ei valitettavasti valehtele.

Mutta takaisin siihen kysyntään ja takaisin suhteessa tähän ulkopoliittiseen ja turvallisuuspoliittiseen ilmapiiriin ja keskusteluun, että jollei Eurooppaan, Pohjoismaihin ja Suomeen synny aitoa kysyntää, niin eihän se kasvu ole silloin mahdollista. Ja silloin, jos meillä ei ole kysyntää, pitää mennä Euroopan ulkopuolelle, ja siinä me olemme luvattoman heikkoja tänä päivänä. Me jopa rajaamme itseltämme markkinoita. Me jopa suljemme suurlähetystöjä markkinoilla, missä on kasvua, jolloin me itse asemoimme itsemme siihen rajoitetun kasvun maailmaan. Siinä tietysti yritysjohtajakin joutuu miettimään, millaisia tuotteita minä kehitän, millaisia palveluita, miksi minä lähtisin maailmalle tai miksi minä investoisin tulevaisuuteen, jos se viesti valtiiovallaltakin on sellainen.

Arvoisa puhemies! Takaisin itse tähän päivän agendaan. Minä toivoisin toki sitä, että me ei nyt katsottaisi vain tämän hallituksen tai edellisen hallituksen tai tulevan hallituksen maailmaa vaan että me pitkällä aikavälillä nyt esimerkiksi tulevan hallituksen ja miksei nykyisenkin toimesta katsottaisiin tätä vielä enemmän yhteispohjoismaisesti. Minä olen esittänytkin yhteisiä hallitusohjelmaelementtejä. Se on itsestäänselvyys ulko- ja turvallisuuspolitiikassa, mutta miksi se ei olisi energiassa, taloudessa, investoinneissa, työmarkkinoissa tai logistiikassa? Me teemme jo paljon hyvin samalla tavalla, mutta emme sitten kuitenkaan tee. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen, Krista.

16.19 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Täällä on käyty hyvää keskustelua tästä hallituksen talouspolitiikasta ja tietysti tästä liiallisesta alijäämämenettelystä, johon se on johtanut. Kyllähän se on osoitus talouspolitiikan epäonnistumisesta.

Hallitus on koko vaalikauden ajan perustellut talouspoliittisia valintojaan velkasuhteen vakauttamisella, työllisyyden vahvistamisella ja kasvun vauhdittamisella. Tämän selonteon mukaan hallitus on sopeuttanut julkista taloutta suoraan yli 6,5 miljardilla, mutta me tiedämme, että valtiovarainvaliokunnalle julkisen talouden suunnitelman käsittelyn yhteydessä toimitetuissa lisäselvityksissä tämän nettosopeutuksen määrän arvioidaan olevan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2026 vp

vain 2,8 miljardia euroa vuoden 2027 tasolla. Kun ne kaikki leikkaukset, joita hallitus on todella tehnyt, ovat osuneet varsin kipeästi moneen suomalaiseen, niin tavallaan myös tätä myöten on pohja pudonnut pois niiden perustelulta. Näyttääkin siltä, että tämä hallituksen epäonnistunut talouslinja uhkaa siirtää merkittävän lisäsopeutuspaineen seuraavalle vaalikaudelle.

Ehkä se iso ongelma tässä hallituksen veropolitiikassa on se, että... Veropolitiikka on keskeinen osa hallituksen talouslinjan epäjohdonmukaisuutta. Hallitus perustelee kovia leikkauksia julkisen talouden vaikealla tilanteella, mutta samanaikaisesti se on tehnyt päätöksiä, jotka heikentävät julkisen talouden tulopuolta. Julkisen talouden näkökulmasta hallituksen linja on siten varsin ristiriitainen. Nämä varmat verotulojen menetykset hyväksytään kyllä heti, mutta niiden vastapainoksi esitetään hyvin epävarmoja tulevia hyötyjä. Tietystikään tässä tilanteessa, jossa Suomi on liiallisen alijäämän menettelyssä, velkasuhde jatkaa kasvuun ja seuraaville vuosille uhkaa kohdistua uusia sopeutustoimia, julkista taloutta heikentäville veronalennuksille ei ole kestävä perustetta.

Tässä on aiemmissa puheenvuoroissa hyvin käyty läpi näitä yksittäisiä hallituksen veronalennuspäätöksiä, ja niistä tietysti kaikkein merkittävin kooltaan on tämä päätös alentaa yhteisöverokantaa 18 prosenttiin. Se yksinään heikentää julkista taloutta välittömästi 830 miljoonalla eurolla, ja nämä hallituksen perustelut siihen... Kasvu- ja työllisyysvaikutukset ovat hyvin epävarmoja ja toteutuisivat parhaimmillaankin viiveellä. Kyllä on sanottava, että jos hallitus ottaisi tämän velkasuhteen vakauttamisen ja alijäämämenettelyn vakavasti, niin se luopuisi tästä yhteisöveron alentamisesta. Kaiken kaikkiaan vastuullinen veropolitiikka vahvistaisi veropohjaa, lisäisi ohjausta päästöjen ja luonnonvarojen ylikulutuksen vähentämiseen ja turvaisi hyvinvointivaltion rahoitusta oikeudenmukaisella tavalla, mutta valitettavasti hallitus ei tätä vastuullista veropolitiikkaa ole harjoittanut.

Vihreät pitävät tärkeänä, että tämä alijäämämenettely ei saa johtaa epäonnistuneen leikkauksipolitiikan jatkamiseen. Hallituksen leikkaukset ovat nyt kohdistuneet muun muassa sosiaaliturvaan, sosiaali- ja terveyspalveluihin, järjestöjen ennaltaehkäisevään työhön, kuntiin, koulutukseen ja viranomaisten toimintakykyyn. Nämä eivät ole vain menokohteita vaan yhteiskunnan toimintakyvyn, työllisyyden, osaamisen, tuottavuuden, turvallisuuden ja pitkän aikavälin julkisen talouden kestävyys edellytyksiä. Nämä lyhyen aikavälin säästöt voivat kasvattaa tulevia kustannuksia, jos ne lisäävät köyhyyttä, palvelutarvetta, syrjäytymistä, osaamisvajetta, käsittelyaikoja tai investointien viivästymistä, kuten nyt näyttää myös tapahtuvan.

Vihreiden mielestä on tärkeätä, että me vahvistamme julkista taloutta kestävästi. Se ei todellakaan onnistu, jos samalla heikennetään veropohjaa ja leikataan niistä rakenteista, joista työllisyys, tuottavuus, osaaminen, investoinnit ja ihmisten toimintakyky syntyvät. Vihreä vaihtoehto perustuisi muun muassa veropohjan vahvistamiseen, ympäristölle haitallisten tukien karsimiseen, päästöjä ja luonnonvarojen ylikulusta vähentävään verotukseen, osinkoverouudistuksen uudistamiseen sekä ansio- ja pääomatulojen verotuksen perusteettomien erojen kaventamiseen. Vihreät ovat myös esittäneet määräaikaista maanpuolustusveroa kattamaan puolustusmenojen kasvupaineita.

Kaiken kaikkiaan tämä liiallisen alijäämän menettely osoittaa, että hallituksen talouspolitiikka ei ole saavuttanut keskeisiä tavoitteitaan. Julkisen talouden vahvistaminen on välttämätöntä, mutta sitä ei pidä tehdä tavalla, joka heikentää veropohjaa, kasvattaa eriarvoisuutta, leikkaa tulevan kasvun edellytyksiä tai siirtää kustannuksia seuraaville vuosille. Suomi tarvitsee talouspolitiikkaa, joka vahvistaa julkista taloutta oikeudenmukaisesti, li-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2026 vp

sää kestäväää kasvua, turvaa hyvinvointivaltion perustan ja hyödyntää aktiivisesti EU-sääntöjen mahdollistaman liikkumatilan, puolustuksen, energiasilienssin ja vihreän siirtymän investointeihin.

Niinpä kannatankin edustaja Hyrkön täällä aiemmin tekemää ehdotusta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Meillä alkaa aika päättyä, mutta edustaja Lohi vielä, ja sen jälkeen keskeytämme tämän keskustelun. — Olkaa hyvä.

16.25 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Heti alkuun haluan kannattaa edustaja Kalin tekemää vastalauseen 2 mukaista lausumaehdotusta.

Sitten vielä kaksi näkökulmaa tähän taloudenhoitoon ja hallituksen talouspolitiikkaan. Ensimmäinen lähtee siitä, että Euroopan keskuspankki ja Federal Reserve System käyttävät talousanalyysissään yleensä malleja, jotka pohjautuvat uuskeynesiläiselle ajattelulle, ja senhän keskiössä on se, että harjoitettaisiin niin sanottua vastasyklistä talouspolitiikkaa: silloin kun kansantaloudessa menee heikosti, on laskusuhdanne, valtio pyrkii finanssipolitiikassa tukemaan sitä niin, että löysätään vähän veropolitiikkaa, ja silloin on finanssipolitiikka tiukempaa, kun on noususuhdanne.

Mitä tekee Orpon hallitus? Silloin kun sen aloittaessa talous lähti laskemaan, niin se leikkasi kotitalousvähennystä. Nyt kun taloudesta on tullut myönteisiä lukuja, kotitalousvähennystä korotetaan. Taloustieteen perusajattelun näkökulmasta tähän menee ihan päinvastoin kuin mitä olisi viisasta tehdä. Sinänsä kotitalousvähennyksen jatkuva heiluminen ei ole tietenkään viisasta. Olisi järkevää, että sillä olisi joitain pitkäjänteisiä käyttäytymisvaikutuksia, niin että se olisi aina vakaalla tasolla, mutta jos sitä muutetaan, niin silloin kannattaisi muuttaa ihan keskeisten talousteorioiden perusteella niin, että se olisi vastasyklistä, eikä niin kuin nyt on tehty, mikä tavallaan voimistaa talouden syklejä. Silloin kun menee heikosti, niin ollaan vielä heikennetty, kiristetty. Alkuun kiristettiin ja kerrottiin ihmisille, että nyt tehdään tiukkaa politiikkaa, ja sitten kun saatiin pikkusen piristymään, niin aletaankin löysäämään ja jaetaan veroja miljarditolkulla eteenpäin. Tämä ei ole viisasta politiikkaa, ja nyt me nähdään sen seuraukset.

Miksi on erityisen vahingollista, että hallitus tekee sellaisen poliittisen liikkeen, että se pukkaa samansuuruisen sopeutustarpeen yhdelle vuodelle kuin mitä se on koko neljän vuoden aikana itse tehnyt — siis tulevalle hallitukselle? Siis se laittaa 2,7 miljardin laskun kirjekuoreen ja lähettää sen seuraavalle hallitukselle: hoitakaa tämä yhtenä vuonna, vuonna 28, jotta tarkkailuluokallakaan ei toimita huonosti, ettei tule seuraamuksia Suomelle. Itse on kyennyt tekemään neljän vuoden aikana saman ja pukkaa seuraavalle hallitukselle, että tehkää yhden vuoden aikana. Miksi tämä on erityisen vahingollista? Sen takia, että kun meillä on vaalit 2027 ja keväällä tai kesällä tulee uusi hallitus, niin sillä ei ole aikaa kuin muutama kuukausi valmistella niitä sopeutustoimia, jotka pitäisi saada toteutettua 2028, jolle vuodelle tämä hallitus politiikallaan on tuollaisen perinnön jättämässä. Se on muuten niin huono perintö, että siitä ei mene perintöveroa. Siinä mielessä se on ainoa positiivinen puoli.

Mutta miksi se on vahingollista? Siksi että se keinovalikoima supistuu muuten niin valtavasti pieneksi. Pitää tehdä semmoisia, jotka voidaan muutamassa kuukaudessa valmistella. Veropäätöksiäkin varmaan joitakin tehdään, mutta nekin pitää valita niin, että ne saadaan nopeasti voimaan. Voiko enää tehdä vahingollisempaa liikettä? Ei varmaan voi tehdä, tai ehkä me tullaan vielä näkemään. Toivottavasti ei.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 16.29.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 18.17.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 18 käsittelyä. — Edustaja Hoskonen poissa. — Edustaja Ojala-Niemelä, olkaa hyvä.

18.17 **Johanna Ojala-Niemelä sd:** Arvoisa rouva puhemies! Suomi on joutunut EU:n tarkkailuluokalle, ja Suomen talouden haasteet eivät ratkea yhdessä vaalikaudessa, vaan sopeutustoimia tarvitaan myös tulevilla vaalikaudella.

Orpon—Purran hallituksen perintö tulevalle vaalikaudelle on sysimusta. On aivan kohtuutonta, että Purran perintönä Suomelta edellytetään 2,7 miljardin euron sopeutustoimia vuonna 2028, kun tämä hallitus on kyennyt samansuuruisiin säästötoimiin koko vaalikautena eli neljän vuoden aikana. Leikkauksia tältä hallitukselta on riittänyt, mutta verokomponentti on huutanut poissaolollaan. Tulevilla vaalikaudella tarvitaan molempia: paitsi sopeutustoimia myös veronkorotuksia sopivassa suhteessa.

Talouden tasapainottamisen rinnalla tarvitsemme toimia, jotka vahvistavat ennen kaikkea työllisyyttä, investointeja ja talouskasvua.

Tässä tilanteessa on syytä jättää yhteisöveron alennus tekemättä. Tämä säästäisi 830 miljoonaa euroa. Kansainvälisesti vertaillen Suomessa on jo nykyisellään alhainen yhteisöverokanta, ja se on varsin kilpailukykyinen. Tämä on tehoton toimi, josta on syytä luopua.

Lopuksi haluan toivottaa, arvoisa puhemies, sekä toveri Skinnarille että virkakunnalle oikein hyvää juhannusta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja seuraavaksi edustaja Skinnari.

18.18 **Ville Skinnari sd:** Arvoisa puhemies! Edustaja Skinnari jatkaa vielä hetken taloudesta. Sanoin jo tänään aikaisemminkin, että tämä Suomen talouskeskustelu liittyy minun mielestäni mitä suurimmassa määrin meidän ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan ja EU-politiikkaan. Eivät nämä ole erillisiä saarekkeita. Jos suomalaiset yritykset ovat viimeisten vuosien aikana kasvaneet kolme prosenttia, kun verrokkit kahdeksan, niin emmehän me voi kasvaa. Nämä ovat meidän 20 suurinta pörssiyhtiötä, ja samaan aikaan me iloitaan 0,9 prosentista, joista iso osa on F-35-hävittäjien tuoteveroja ja tiettyjä muita, vaikka sähkönhintaan, liittyviä asioita.

Meidän ei kannata hirveästi piiloutua niiltä tosiasioilta. Pitäisi katsoa sitä tulostaulua ja pitäisi katsoa niitä faktoja, mutta samalla, niin kuin äsken sanoin, kuunnella maailmaa, sitä, mitä maailma sanoo, mitä Suomi voi tehdä, mitä Suomi voi tuottaa. Ja kun minä keskustelen minun kollegoideni kanssa globaalisti ympäri maailmaa, niin valitettavasti aika

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2026 vp

moni on sanonut, että en minä enää tule Suomeen, kun ei siellä ole mitään tarjottavaa. Tämä maailma on muuttunut tosi paljon, ihan 5—10 vuoden aikana, ja meillä on sellainen kuvitelma, että me ollaan johtajia joissain asioissa. Valitettavasti kilpailu on maailmalla todella kovaa. Kiina ja Yhdysvallat pelaavat ihan eri säännöillä, ja Afrikka tulee menemään todella kovaa.

Eli kun me puhutaan velkajarrusta, niin meillä ei ole sitä kaasua eikä meillä ole kytöntä. Mario Draghi on jo monta kertaa sanonut, että ei Eurooppa voi jatkaa tällä tavalla, jos Eurooppa haluaa selviytyä, mutta silti me vain jatkamme samalla tavalla. Kysymys kuuluu: mihin tämä kaikki johtaa ja mikä on se isompi pitkän aikavälin visio, ja se visio ei ole huhtikuun 27 eduskuntavaalit tai edes seuraava hallitus. Tämä keskustelu Suomessa on nyt valitettavasti todella ohutta, ellei olematonta. Toivoisin ja haluaisin, että sitä keskustelua käydään, koska muuten Suomi ei enää ole kauaa Suomi, kun katsoo tätä leikkuria, mihin Oy Suomi Ab ja suomalaiset joutuvat.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.